

Veel, schoon en snel pioen vermeerderen

De pioenroos wordt steeds populairder. Het areaal groeit snel. Maar voor de vermeerdering heeft de teler geen keus: scheuren van volwassen planten. IribovSBW is erin geslaagd de keuze voor de teler groter te maken. Grootschalige vermeerdering van pioenen uit weefselkweek is nu mogelijk.

Tekst: Arie Dwarswaard | Fotografie: René Faas

Anvankelijk hadden Eloy Boon en zijn partner Evelien Huis in 't Veld vooral bloembollen in hun bedrijfsactiviteiten. De naam van het in 1992 opgerichte Iribov verwees daar ook naar. Iribov is de samentrekking van irissen uit Bovenkarspel, de plaats waar Boon opgroeide. Na iris volgde onder meer lelie en Nerine. En de pioenroos? Die had Evelien Huis in 't Veld al wel in beeld. Maar, net als een gewas als tulp, viel die wel in de categorie moeilijke gewassen. Bovendien hoorde pioen in die tijd niet tot de gewassen die op grote schaal werden geteeld.

“Het lukte op een gegeven moment wel om ze via weefselkweek te vermeerderen, maar de vermeerderingssnelheid lag heel laag. Uiteindelijk raakte de pioen bij ons een beetje uit beeld. Er waren genoeg andere gewassen waarmee we aan de slag konden”, aldus directeur Eloy Boon van IribovSBW in Heerhugowaard.

KIJKEN

Toch bleef de pioen intrigeren, aldus Evelien Huis in 't Veld. “Meermalen ging ik er toch weer mee aan de slag. Het bleef echter een moeilijk gewas. Het grootste probleem bij pioen was, dat er drie fases zijn die alle drie moeten slagen: het maken van weefselkweekplantjes, de beworteling en de uitgroei in de kas. Vaak lukte een van de drie wel, maar allemaal niet.” In 2012 kwam een nieuwe opdrachtgever met dit gewas aanzetten. “We hadden inmiddels al de nodige ervaring opgedaan met Helleborus en Anemone, allebei ge-

Evelien Huis in 't Veld (links) en Joke Dragt inspecteren de pioenplantjes die vanuit weefselweek zijn gegroeid.

wassen uit de ranonkelfamilie, waartoe de pioenroos ook behoort.”

Zoals vaker met het vermeerderen van gewassen door weefselweek, is goed kijken van groot belang. “Daarbij wil ik vooral weten hoe een plant zich in stand houdt in zijn natuurlijke omgeving. Wat gebeurt er nu precies in de hele groeicyclus. Door daar goed naar te kijken, kom je tot inzichten die bruikbaar zijn in het laboratorium. Ik wil begrijpen hoe een plant in elkaar zit. En dan blijkt dat het uiteindelijk niet zozeer om het medium gaat, maar om andere aspecten. We zijn erin geslaagd om van 10 procent overleving naar 90 procent te gaan.” Wat die aspecten zijn, kan ze niet zeggen, omdat daar voor een belangrijk deel het geheim zit van een geslaagde snelle vermeerdering. Getest is er volgens haar voldoende. “Er zijn de afgelopen jaren tientallen cultivars uit de verschillende groepen van pioenroos via weefselweek vermeerderd. Die kwamen allemaal soortecht terug.”

SCHOON EN SNEL

Inmiddels groeien er in de klimaatruimtes van IribovSBW en in een van de kassen volop pioenen die via weefselweek zijn vermeerderd. “Vanaf nu kunnen we gaan opschalen en kijken welke markten er zijn voor dit product”, stelt Eloy Boon. De verwachtingen zijn hooggespannen. Zelf ziet hij verschillende mogelijkheden. “Met deze mogelijkheid kan een veredelaar die een nieuwe cultivar heeft ontwikkeld, sneller die nieuwe cultivar in de markt introduceren. Wat ook kan, is dat een teler

van een populaire cultivar ervoor kiest om met deze techniek zijn partij te vernieuwen.”

Wat hem betreft zijn de voordelen helder. “Door te kiezen voor weefselweek start de teler met schoon uitgangsmateriaal.

Ziekten en plagen, zoals aaltjes en virus, zitten niet in dit materiaal.”

Dit resultaat biedt nog een andere mogelijkheid: eenrichtingsverkeer in de teelt. Op dit moment vermeerderd de pioenteler vanuit moerplanten die hij scheurt. Hoe gezond de moerplanten zijn, is niet altijd bekend. Op die manier kunnen ziekten en plagen mee overgaan van moerplant naar de jonge plant. Door te kiezen voor een teelt vanuit weefselweek, kan de teler schoon starten en binnen een aantal jaren een partij aftelen.

LIJSTJE

Eerder dit jaar kon IribovSBW samen met Hobaho en Dümme Orange melden dat het was gelukt om de tulp snel te vermeerderen en nu ook de pioen. Staan er nog gewassen op het lijstje van IribovSBW die hun geheimen op dit gebied nog niet hebben geopenbaard? Boon: “We hebben de laatste paar jaar een programma opgezet van moeilijke gewassen, waarvan wij denken dat er vraag naar is. Naast tulp en pioen ligt de nadruk hierbij op voedingsgewassen, zoals cacao, cashewnoot en paprika. In Ghana werken we aan de eerste twee, om op die manier de lokale bevolking de mogelijkheid te geven een beter rendement te halen van deze teelten.” ♦

IribovSBW

In 1992 richtten Eloy Boon en Evelien Huis in 't Veld hun bedrijf Iribov op in Enkhuizen. Aanvankelijk lag de nadruk op de snelle vermeerdering via weefselweek van bolgewassen. Al snel verbreedde het pakket zich naar vaste planten, snijbloemen en potplanten, en later ook groente- en fruitgewassen. In 2007 verhuisde het bedrijf naar Heerhugowaard waar voldoende ruimte was om verder te groeien. In 2011 werd het internationaal opererende bedrijf SBW overgenomen. IribovSBW heeft bedrijven in Nederland, Macedonië en Ghana. Jaarlijks produceert het bedrijf 25 miljoen planten van driehonderd gewassen en 10.000 variëteiten. Naast siergewassen is het bedrijf ook actief in voedingsgewassen. Die nemen zo'n 30% van de omzet voor hun rekening en naar verwachting zal dit toenemen. Bij het bedrijf werken ongeveer 370 mensen. Naast snelle vermeerdering heeft het bedrijf ook een moleculair laboratorium voor onder meer de detectie van pathogenen en merkeranalyse voor identificatie en veredelingsondersteuning.